

Iktatószám	Budapestre vonatkozó újságcikkek			Oszályozás
				Tárgy 391.01
	Szerző			Hely
	Cím	<i>Budapest bolondjai</i>		Idő "1912"
Forrás:			<i>Pesti Hírlap</i>	Személy
	Bp.	1912. IX. 11.		
	(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	0

1912. szeptember 11., szerda.

— (Budapest bolondjai.) Az Andrásy-uton és környékén nagyon ismeretes egy szörnyetegszerűen rut s kétségtelenül pathologikusan hülye fiu, aki uteagyerek, cselédleányok, hordárok s a kávéházi terraszközönség mulatságaként szokott végigsétálni az aszfalton. Rettenetes orra, hátrafutó homloka, piros csuka-szája, félkörben görnyedt háta kínos látványnyá teszik. Toprongyos öltözete arra vall, hogy szegényebb sorsu család sarja. S mégis ez a sötétagyu utcabolondja, ez a szerencsétlen torzlény, aki valóban maga a megtestesült rutság, rongyos öltözetének arranzálásában, főleg pedig karjának tartásában és járásában a divatfi valami szomorú árny- és szörnyképét igyekszik adni. Látszik, hogy sötét lelke előtt lebeg valami férfi-ideál s ez a divatoson öltöző dandy. Nemkülönben az Andrásy-uton ismeretes a kedves, tehetséges Móric, egy ügyes s előbb-utóbb artista-hírnévhez jutandó utca-zsonglőr — akitől egyenesen bocsánatot kérünk, hogy ügyünk érdekében az előbbi hülyével együtt emlegetjük — s aki szegényes öltözködésében szintén bizonyos divatoságot s mókás lödörgésében sok világias gráciát fejt ki. Jár-kei továbbá a Japán-kávéház körül egy súlyosan idegbeteg egykori hírlapíró és korrektor, aki szívesen adott segélyekből él; ez is rongyait igyekszik valahogyan divatossá drapírozni. S hogy teljes legyen a névsor, ugyane vidéken közismert és közkedvelt egy öregedő, teljesen görnyedt járásu, állítólagos volt operaénekes, aki ma is néhány hatosért hajlandó valami német szövegre a Troubadour strettáját elénekedni; ez aztán sétatotjával, karjára dobott felöltőjével, borotvált arcával maga

a kész nyomor-dandy. Miért vonultattuk föl ezt a szomorú sort, a pesti nyomornak e tipikus alakjait? Nem azért, hogy létük emlegetésével fanyarrá tegyük az olvasók kávéját, azért se, hogy a nagyvárosi nyomor orvoslását sürgessük. Nem, ez alkalommal a város szelleméhez akarunk egy adalékkal járulni, Budapest ideálját akarjuk levezetni csavargóinak jelzett sajátságos jellemvonásából. Mert mit jelent az, ha a város csavargói, ennek a nagy falunak, melynek neve Budapest, a bolondjai, a dandy korrikaturáját nyújtják? Azi, hogy a város levegőjében van az öltözködés kultusza. Hogy magának egész Budapestnek ideális alakja az elegáns férfi. Hogy mi a magyarázata ennek a nép-jelenségnek, amely ép úgy néprajzi adat, mint a falu életének ezer tünete, azt most nem akarom megjegyezni. Figyeljük azonban meg, hogy ez inkább csak egy előtünete a későbbi fejlődésnek. Budapest, amelyet eddig a szép nők városának neveztek, idővel az öltözködő férfiak városává fog emelkedni. Nem csupa vonzó esztétikai okon nyugszik ez a fejlődési irányzat; a hiúság, a nagyizolás, a „fenn az ernyő, nincsen kas” szellem, mely ezt a várost jellemzi, szintén nagyban hozzájárul. Gazdasági és faji okok is tényezői ennek az irányzatnak. Bizonyos azonban, hogy itt is érvényesül az az ideggyógyászati elv, hogy a tébolyodottak törekvései és kényszerképzeteli magukon viselik környezetük uralkodó hajlamainak színezetét. Az új Budapest a piperkőcök városa; piperkőcök tehát itt még az utcai bolondjai is.